

Seat No.

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: March/April-2023
Marathi (Optional) Paper-VII
MARO7: Sahityavichar

Day and Date: Thursday, 11/05/2023

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पलायनवादाची दुसरी बाजू म्हणून कोणते प्रयोजन सांगितले जाते?
अ. आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
- 2 कोणत्या प्रयोजनाला विश्वनाथाने 'ब्रह्मास्वादसहोदर' असे म्हटले आहे ?
अ. आत्माविष्कार ब. आनंद क. स्वप्नरंजन ड. जिज्ञासापूर्ती
- 3 आत्मनिष्ठ लेखनातून कोणते प्रयोजन सिद्ध होते ?
अ. आत्माविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
- 4 'प्रतिभाशक्ती म्हणजे कवित्वबीजरूप विशिष्ट संस्कार' असे कोणी म्हटले आहे?
अ. आनंदवर्धन ब. मम्मट क. भामह ड. जगन्नाथ
- 5 पद्यामधील अक्षरांची वारंवार झालेली आवृत्ती म्हणजे काय?
अ) रूपक ब) उपमा क) अनुप्रास ड) यमक
- 6 तुलसीदासाने कोणता ग्रंथ स्वान्तसुखाय लिहिल्याचे नमूद केले आहे ?
अ) गंगाचरित्र ब) रामकथा क) हनुमानचालिसा ड) रामचरितमानस
- 7 आत्माविष्कार प्रयोजनातून काय सिद्ध होते ?
अ) आत्मनिष्ठ लेखन ब) पलायनवाद क) जीवनानुभूती ड) यश, कीर्ती
- 8 'प्रतिभा' ही मनाची विकृती आहे असे कोणी म्हटले आहे?
अ. शेक्सपिअर ब) वर्डस्वर्थ क) लोम्ब्रोसो ड) वि. स. खांडेकर
- 9 सर्वात श्रेष्ठ प्रयोजन म्हणून पुढीलपैकी कोणते प्रयोजन आहे?
अ) आत्माविष्कार ब) आनंद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती
- 10 जीवनानुभूती हे साहित्याचे प्रयोजन कोणी सांगितले आहे?
अ) वा. ल. कुलकर्णी ब) गंगाधर गाडगीळ क) विनोबा भावे ड) माधव ज्युलियन
- 11 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?
अ) प्रतिभा ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) मानसिक स्वास्थ्य

- 12 चमत्कृती या शब्दाचा विशेष वापर कोणी केला आहे?
अ) क्षमेंद्र ब) मम्मट क) भामह ड) जगन्नाथ
- 13 प्रतिभा ही कोणत्या प्रकारची शक्ती मानली जाते?
अ) दैवी ब) प्रभावी क) मानवनिर्मित ड) कष्टसाध्य
- 14 खालीलपैकी प्रतिभेचे वैशिष्ट्य कोणते?
अ) विरलत्व ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही
- 15 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?
अ) प्रतिभा ब) शारीरिक स्वास्थ्य क) बहुश्रुतता ड) उत्प्रेक्षा

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 आत्माविष्कार
- 2 उदबोधन
- 3 साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टीकोन
- 4 ललित साहित्यातील भावनात्मकता

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 दृष्टांत या अलंकाराची व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.
- 2 काव्यनिर्मितीतील मानसिक स्वास्थ्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- 3 'प्रतिभा ही अपूर्वनिर्माणक्षमप्रज्ञा असते' या विधानाचा परामर्श घ्या.
- 4 लेखकनिष्ठ व वाचकनिष्ठ प्रयोजन म्हणून 'जीवनानुभूती' या काव्यप्रयोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 मम्मटाची काव्यप्रयोजने सांगून त्यातील आजच्या काळात उपयुक्त ठरणारी प्रयोजने कोणती ते सकारण स्पष्ट करा.
- 2 काव्यप्रयोजने म्हणजे काय ते स्पष्ट करून जिज्ञासापूर्ती व जीवनानुभूती ही प्रयोजने सविस्तर स्पष्ट करा.

*****

Model Answer Paper

B.A. (SEM/CR) CBCS Part-III Semester-V Examination: March/April-2023
Marathi (Optional) Paper-VII
MARO7: Sahityavichar

Day and Date: Thursday, 11/05/2023
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पलायनवादाची दुसरी बाजू म्हणून कोणते प्रयोजन सांगितले जाते?
अ. आत्मविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
Option 4
- 2 कोणत्या प्रयोजनाला विश्वनाथाने 'ब्रह्मास्वादसहोदर' असे म्हटले आहे ?
अ. आत्मविष्कार ब. आनंद क. स्वप्नरंजन ड. जिज्ञासापूर्ती
Option 2
- 3 आत्मनिष्ठ लेखनातून कोणते प्रयोजन सिद्ध होते ?
अ. आत्मविष्कार ब. पलायनवाद क. जिज्ञासापूर्ती ड. स्वप्नरंजन
Option 1
- 4 'प्रतिभाशक्ती म्हणजे कवित्वबीजरूप विशिष्ट संस्कार' असे कोणी म्हटले आहे?
अ. आनंदवर्धन ब. मम्मट क. भामह ड. जगन्नाथ

- Option 2
- 5 पद्यामधील अक्षरांची वारंवार झालेली आवृत्ती म्हणजे काय?
अ) रूपक ब) उपमा क) अनुप्रास ड) यमक
- Option 3
- 6 तुलसीदासाने कोणता ग्रंथ स्वान्तसुखाय लिहिल्याचे नमूद केले आहे ?
अ) गंगाचरित्र ब) रामकथा क) हनुमानचालिसा ड) रामचरितमानस
- Option 4
- 7 आत्माविष्कार प्रयोजनातून काय सिद्ध होते? ?
अ) आत्मनिष्ठ लेखन ब) पलायनवाद क) जीवनानुभूती ड) यश, कीर्ती
- Option 1
- 8 'प्रतिभा' ही मनाची विकृती आहे असे कोणी म्हटले आहे?
अ. शेक्सपिअर ब) वर्डस्वर्थ क) लोम्ब्रोसो ड) वि. स. खांडेकर
- Option 3
- 9 सर्वात श्रेष्ठ प्रयोजन म्हणून पुढीलपैकी कोणते प्रयोजन आहे?
अ) आत्माविष्कार ब) आनंद क) स्वप्नरंजन ड) जिज्ञासापूर्ती
- Option 2
- 10 जीवनानुभूती हे साहित्याचे प्रयोजन कोणी सांगितले आहे?
अ) वा. ल. कुलकर्णी ब) गंगाधर गाडगीळ क) विनोबा भावे ड) माधव ज्युलियन
- Option 1
- 11 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?
अ) प्रतिभा ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) मानसिक स्वास्थ्य
- Option 4
- 12 चमत्कृती या शब्दाचा विशेष वापर कोणी केला आहे?
अ) क्षेमेंद्र ब) मम्मट क) भामह ड) जगन्नाथ
- Option 1
- 13 प्रतिभा ही कोणत्या प्रकारची शक्ती मानली जाते?
अ) दैवी ब) प्रभावी क) मानवनिर्मित ड) कष्टसाध्य
- Option 1
- 14 खालीलपैकी प्रतिभेचे वैशिष्ट्य कोणते?
अ) विरलत्व ब) अभ्यास क) बहुश्रुतता ड) यापैकी नाही
- Option 1
- 15 खालीलपैकी साहित्यनिर्मितीचे गौण कारण कोणते?
अ) प्रतिभा ब) शारीरिक स्वास्थ्य क) बहुश्रुतता ड) उत्प्रेक्षा

Option 2
Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- 1 आत्माविष्कार
Ans:
- 2 उदबोधन
Ans:
- 3 साहित्यिकाचा जीवनविषयक दृष्टीकोन
Ans:

4 ललित साहित्यातील भावनात्मकता

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 दृष्टांत या अलंकाराची व्याख्या सांगून त्याचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

Ans:

2 काव्यनिर्मितीतील मानसिक स्वास्थ्याचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

3 'प्रतिभा ही अपूर्वनिर्माणक्षमप्रज्ञा असते' या विधानाचा परामर्श घ्या.

Ans:

4 लेखकनिष्ठ व वाचकनिष्ठ प्रयोजन म्हणून 'जीवनानुभूती' या काव्यप्रयोजनाचे महत्व स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 मम्मटाची काव्यप्रयोजने सांगून त्यातील आजच्या काळात उपयुक्त ठरणारी प्रयोजने कोणती ते सकारण स्पष्ट करा.

Ans:

2 काव्यप्रयोजने म्हणजे काय ते स्पष्ट करून जिज्ञासापूर्ती व जीवनानुभूती ही प्रयोजने सविस्तर स्पष्ट करा.

Ans:

*****